

La Tordera

PROCÉS PARTICIPATIU PER A LA PROTECCIÓ DE LA DESEMBOCADURA DE LA TORDERA

Els Ajuntaments de Blanes i de Malgrat de Mar encetem un procés conjunt per a la protecció dels valors naturals de la desembocadura de la Tordera amb l'objectiu de regular els usos i l'accés a aquest espai natural i al seu entorn. Per assolir-ho necessitem dos instruments que responen a terminis diferents: una ordenança municipal per començar a aplicar les mesures a partir d'aquest mateix estiu; i una reserva natural parcial per a gestionar l'espai a partir de la seva aprovació per part de la Generalitat. Ambdós requereixen d'un procés de participació ciutadana i és per això que l'agraïm que en prenguis part de forma activa.

La Reserva natural parcial és una figura de protecció de la natura que permet als seus impulsors la gestió de l'espai que defineix. En el cas de la desembocadura de la Tordera, aquest espai ja gaudeix d'una protecció a nivell de la Unió Europea (Xarxa Natura 2000), però no disposa d'un òrgan de gestió específic per a prendre les mesures més efectives i ajustades.

Amb les ordenances municipals, una per cada Ajuntament, es pretén ordenar els usos i l'accés de forma precisa, d'acord amb els objectius de protecció de l'espai natural protegit, al mateix temps que es fan compatibles, es garanteixen i s'asseguren la resta dels usos en els espais perifèrics.

PROCÉS PARTICIPATIU ENQUESTES

Del 16 de febrer al 5 d'abril, entre l'Ajuntament de Blanes i de Malgrat de Mar, s'han recollit 377 enquestes sobre el procés de creació de la reserva natural parcial i 337 enquestes sobre el projecte d'ordenança municipal.

Actualment s'està treballant en l'anàlisi de les dades recollides per elaborar un document de retorn d'aquests processos participatius.

Moltes gràcies per participar i fer-nos arribar la teva opinió!

PRESENTACIÓ TELEMÀTICA DEL PROJECTE

El 22 de febrer va tenir lloc la sessió telemàtica de presentació del projecte de protecció de la Tordera. La sessió va constar de dues parts. Durant la primera part es va explicar el procés de participació ciutadana que s'està duent a terme i es va donar informació sobre aspectes més tècnics de la desembocadura de la Tordera i del seu valor ambiental. A la segona part, els inscrits a la sessió van poder participar més activament responent a diverses qüestions que es plantejaven sobre la proposta de reserva natural i de l'ordenança i a través del torn de paraula. Van connectar-se a la sessió una mitjana de 70 persones.

Malgrat i Blanes enceten un procés participatiu conjunt per protegir la desembocadura de la Tordera

16/02/2021

Fases del procés participatiu

AJUDA'NS a protegir la Tordera

PROCÉS PARTICIPATIU PER A LA PROTECCIÓ DE LA DESEMBOCADURA DE LA TORDERA

22 FEB PRESENTACIÓ TELEMÀTICA DEL PROJECTE

16-5 MAR ENQUESTA SOBRE L'ORDENANÇA MUNICIPAL

25-27 FEB EXPOSICIÓ INFORMATIVA "PROTEGIEM LA TORDERA"

16-5 MAR ENQUESTA PER LA RESERVA NATURAL PARCIAL

EXPOSICIÓ INFORMATIVA "PROTEGIEM LA TORDERA"

document de retorn

Imatges de la informació del procés participatiu

Els Ajuntaments de Malgrat de Mar i Blanes s'han unit per preservar la desembocadura del riu la Tordera. Els dos consistoris veïns treballen conjuntament per poder disposar d'eines legals que permetin protegir aquest espai de gran valor mediambiental: d'una banda, una ordenança que reguli els usos i l'accés a la desembocadura, i d'altra, la declaració de reserva natural parcial. Avui dimarts, s'engega un procés participatiu conjunt, perquè la ciutadania pugui opinar a través de dues enquestes. També es farà una presentació virtual del procés de participació i una exposició que es podrà veure als dos municipis aquest mes de febrer.

Per preservar la desembocadura, els ajuntaments necessiten una normativa que els permeti a curt termini regular els usos i l'accés. A més, la voluntat és promoure la declaració de reserva natural parcial d'aquest espai de gran valor mediambiental amb la idea de protegir-lo a llarg termini. Per això, el passat mes de desembre tots dos consistoris van signar un acord per sol·licitar-ho a la Generalitat de Catalunya. Per portar a terme les dues accions, s'engega un procés conjunt de participació ciutadana, que no és vinculant.

Des d'avui, 16 de febrer, i fins al 5 de març la ciutadania pot opinar i dir-hi la seva sobre les dues accions: l'ordenança i la petició de reserva natural parcial. Els dos ajuntaments també oferiran una presentació virtual del projecte, que tindrà lloc el 22 de febrer a les 19 h, i per a la qual cal fer inscripció prèvia. Per apropar el projecte i aconseguir la implicació de la ciutadania, també es farà una exposició informativa, que es podrà veure a Malgrat de Mar el 25 de febrer a les Peixateries Velles d'11 h a 13 h i de 17 h a 19 h, i a Blanes, al Passeig de Cortils i Vieta de 10 h a 13 h.

Espai de gran valor mediambiental

La voluntat dels dos ajuntaments veïns és preservar aquest espai de gran valor mediambiental per les espècies de fauna, els hàbitats, les comunitats i el paisatge i per constituir un punt imprescindible en la trajectòria migratòria de la fauna salvatge. La desembocadura de la Tordera és un espai natural catalogat com a zona humida, inclòs al PEIN i a la Xarxa Natura 2000, com a riu i estanys de Tordera, catalogat com a zona d'especial conservació en la tipologia d'espai d'aigües continentals. El temporal Gloria va formar al gener de l'any passat una llacuna natural que és un espai òptim per a l'alimentació d'aus en migració i la nidificació de diverses espècies protegides i que cal preservar.

El 30 d'abril de l'any passat l'Ajuntament de Malgrat va tancar els dos accessos a la llacuna natural per tal de protegir les postes d'ous de corriol menut que es van trobar en l'espai i que són espècies protegides. Després, es va iniciar, amb un grup d'experts de l'associació Naturalistes del Montnegre i la Tordera, el seguiment de la fauna present a l'espai i les seves

Espècies rellevants

Espècies protegides, espècies amenaçades, espècies endèmiques, espècies desaparegudes a la desembocadura...

European Eel

Montnegre Sparrow

Funció connectora

A més del seu valor com a reservori de biodiversitat, la Tordera i l'espai del delta, són un important espai connectar entre altres reservoris com el Montseny, el Montnegre i Cadiretes, a més de la franja litoral.

La connectivitat és una funció fonamental pel bon estat dels ecosistemes perquè permet els intercanvis entre les poblacions d'una mateixa espècie i el desplaçament dels individus entre zones d'alimentació, de repòs i de cria.

Funció migradora

La desembocadura de la Tordera és lloc de repòs en les migracions de la ruta que uneix l'Àfrica i el Nord d'Europa.

Però també és lloc d'hivernada per a ocells de latitud més fredes, i lloc de reproducció per a ocells de latituds més càlides.

zones d'influència. Des del 14 de maig fins a l'actualitat, s'ha detectat la presència de 160 espècies diferents protegides i, en alguns casos, en risc d'extinció.

El 16 de juny la Secció de Biodiversitat i Medi Natural dels Serveis Territorials de Barcelona del Departament de Territori i Sostenibilitat, va emetre informe a petició de l'Ajuntament de Malgrat, amb un seguit de mesures per compatibilitzar els usos i la preservació de la biodiversitat a la desembocadura de la Tordera. Les conclusions d'aquest informe indiquen que cal aplicar entre d'altres mesures per evitar l'accés de les persones i animals, l'abalissament per garantir àmbits tranquils per a la nidificació, la prohibició d'activitats de lleure perquè impliquen l'accés de les persones i molèsties a la fauna, apantallament del camí i accessos, amb finestretes d'aguait per afavorir l'observació de la fauna evitant les molèsties, entre altres. El 23 de juny, per decret d'alcaldia de l'Ajuntament de Malgrat de Mar, es van adoptar de forma immediata algunes de les mesures proposades per la Secció de Biodiversitat, com senyalitzar l'àmbit, fer un abalissament, prohibir les activitats de lleure, incloses les esportives, apantallar camí i accessos, entre altres.

El passat mes de desembre, l'Ajuntament de Malgrat i el de Blanes van arribar a un acord i van signar un conveni per sol·licitar la declaració de reserva natural parcial.

Estada insòlita d'un ramat de flamencs al Delta de la Tordera

Hi havia 47 exemplars, sis d'ells estaven anellats i tenien entre 6 i 27 anys.

Els ajuntaments de Malgrat de Mar i Blanes insisteixen que la zona sigui declarada Parc Natural per preservar el lloc i les aus que s'han establert

FEDE CEDÓ - MALGRAT DE MAR - 12/04/2021

Flamencs al Delta de la Tordera. Clara Herranz.

Fa només quatre dies, coincidint amb el final de les vacances de Setmana Santa, els amants de les aus van tenir una sorpresa més que agradable, bastant inèdita, per gaudir. Van poder observar un ramat de 47 flamencs que s'alimentaven en el tram final del riu Tordera, a la desembocadura compartida per Blanes i Malgrat de Mar.

Segons els experts, en ocasions anteriors s'havia vist algun flamenc sol o en grups de dos, però mai s'havia observat un nombre tan gran, vorejant la cinquantena. El grup de 47 flamencs es va poder veure coincidint amb el passat dimecres 8 d'abril, i aquest mateix dia també es van observar més amunt, a la riera de Santa Coloma, afluent de la Tordera.

Flamencs de pas pel Delta de la Tordera. Clara Herranz

Els flamencs són un tipus d'ocells que necessiten grans àrees d'aigües poc profundes i es troben a tots els continents excepte Austràlia. Segons els coneixedors, l'Associació de Naturalistes del Montnegre i la Tordera, la visita dels Flamencs pot ser el preàmbul, una mostra del que pot passar en les pròximes setmanes.

Els ecologistes van poder identificar i extreure diverses dades de les aus, ja que algunes eren anellades. Les sis identificacions provenien de

França; cinc de l'estany Fangassier (prop de Marsella), i una sisena de les Salines d'Aigües Mortes i l'Estany del Rei, en aquest cas, prop de Montpellier, a l'oest de Marsella.

Pel que fa a les edats dels sis exemplars anellats, la majoria eren menors de 10 anys, concretament dos d'ells van néixer el 2012, un altre el 2014 i un quart -el més jove- el 2015. Els altres dos restants eren més veterans: un va néixer el 2006, i el més gran el 1994, és a dir, tenia 27 anys. Aquesta edat per a un flamenc és bastant inusual, ja que no solen superar els 30 anys de vida.

La Vanguardia

Exposició a favor de la protecció del delta de la Tordera

L.A - BLANES - 28 febrer 2021

L'exposició ahir al passeig del Mar AJ. BLANES.

Expectació ahir a Blanes per l'exposició Ajuda'ns a protegir la Tordera que es va muntar al matí al passeig del Mar sobre el procés engegat a Blanes i Malgrat per protegir el delta del riu. La zona va recuperar flora i fauna en el confinament i després s'hi va restringir l'accés per mantenir-ho. Ara els dos consistoris han engegat un procés participatiu per crear una reserva natural parcial i per elaborar una ordenança sobre els usos.

El Punt Avui

Eines en marxa per protegir el delta de la Tordera

El treball de la declaració de reserva natural parcial i d'una ordenança, a debat

J. FERRER - BLANES / MALGRAT DE MAR - 23 febrer 2021

Desenes d'aus en la barra de la llacuna natural de la desembocadura del riu Tordera, el 18 de gener. QUIM PUIG.

Els Ajuntaments de Blanes (Selva) i Malgrat de Mar (Maresme) van presentar ahir, de manera telemàtica, els dos instruments amb què treballen per preservar el delta de la Tordera. El temporal Glòria de fa un any va fer que s'hagi creat una llacuna natural de gran valor a la desembocadura del riu.

Fins al 5 de març, els dos consistoris han obert un període per participar en una enquesta i contribuir al debat per al treball previ. En l'acte de presentació, hi van ser els batlles Àngel Canosa (Blanes) i Joan Mercader (Malgrat).

Els ajuntaments pretenen ampliar la protecció de la llacuna amb una ordenança i que la Generalitat la declari reserva natural parcial – podria trigar tres anys–. Ara forma part de la Xarxa Natura 2000, i els ajuntaments no tenen eines de gestió.

“Més dolça que salada”

El biòleg Enric Sagristà va exposar ahir detalls de la nova llacuna. “És més dolça que salada. És una aigua dolça d'alta salinitat.” Sagristà va destacar que la barra formada al mig del mar –semblant a un braç– és fruit de la “lluïta entre el mar i el riu”.

El Punt Avui

El delta de la Tordera: esclat de vida després del pas del Gloria

El nou espai ha implicat més tranquil·litat per a les aus. Des del pas de la borrasca Glòria ja s'han documentat més de 160 espècies diferents a la llacuna

Manel Cascante Torrella | divendres, 9 d'octubre del 2020

El 2020 serà recordat sobretot per la pandèmia, però han passat coses més enllà de la covid. Al gener vam patir el pas de la borrasca Gloria, que també va causar estralls i va fer molt de mal. Malgrat això, també va servir per posar alguna cosa a lloc.

El delta de la Tordera va ser un dels grans beneficiats del temporal ja que, gràcies a l'aportació massiva de sediments de la riuada històrica, va tornar a guanyar terreny al mar després de dècades de retrocés. Els sediments transportats per aquest riu van formar una enorme barra de sorra a mar obert, i una gran llacuna, que s'ha omplert de vida.

El delta de la Tordera, Joan Pujolar.

Un espai en decadència i retrocés des de fa dècades

Enric Sagristà és doctor en ciències del mar i geòleg i ha presentat recentment una tesi doctoral sobre la gestió al delta de la Tordera. L'expert recorda que abans dels anys 70, el delta no retrocedia, sinó que creixia cada any.

A conseqüència de les nombroses actuacions de sobreexplotació fetes entre les anys 40 i 80 a la Tordera, el delta va entrar en retrocés, de forma especial els anys 60 i 70. Tot plegat va implicar que a partir dels anys 80 la taxa de retrocés arribés a ser de fins a 8 m/any. Una taxa que es va mantenir fins al segle present, per bé que a partir del 2007 amb la prohibició d'extreure sorres (dragatges davant del delta) va minvar-ne la taxa d'erosió.

Les actuacions que han fet retrocedir el delta han estat, entre d'altres, la canalització de trams del riu i la sobreexplotació de l'aqüífer per captació d'aigua (pel turisme, el reg o la indústria), activitats impulsades sobretot a partir dels anys 60. També hi han contribuït els

dragats de sorres submarines, l'extracció d'àrids de la llera del riu o l'ocupació de la plana deltaica i els laterals del riu, on antigament hi havia hagut llacunes.

Fruit de tot plegat, el delta va acabar retrocedint entre 250 i 300 metres entre els anys 40 i l'inici de l'any 2020. De totes les llacunes que havia tingut la Tordera només en va quedar una de menuda —gens comparable a les precedents—, visible a l'extrem final del riu a l'estiu, moment en què sol quedar sec i sense cabal mínim.

Gir inesperat amb l'arribada de la borrasca Gloria

El pas de la borrasca Gloria va suposar un dur temporal de vent, pluja, neu i mala mar. La llevantada generada per la pertorbació es va qualificar d'històrica per part del Servei Meteorològic de Catalunya. La precipitació va superar els 400 litres al Montseny durant tot l'episodi (430 litres al Puig Sesolles). Per trobar registres similars en el conjunt del país caldria retrocedir fins a la primera meitat del segle passat, fins al desembre del 1932, any en què es van superar també els 400 litres a l'àrea del Montseny i a molts sectors de les comarques gironines.

Les platges de Barcelona viuen un dels pitjors temporals de mar del segle

La riuada va causar estralls en el cas de la Tordera. De retruc, però, la gran crescuda i el desbordament d'aquest riu va suposar que en tres dies arribés el volum de sediments que s'aportaria a ritme actual en 10 o 20 anys.

Un volum increïble de sediments que va projectar inicialment fins a 300 m la punta del delta. Aquests sediments van formar una enorme barra de sorra a mar obert, i una gran llacuna d'aigua salobre.

L'extrem del delta es va anar reajustant i actualment suposa un allargament d'un 200 m. El 2020 ha estat un any molt plujós, un fet que sumat a una menor explotació de l'aqüífer a causa del confinament —menys turisme—, ha contribuït a l'assentament de la barra de sorra i la llacuna. L'aqüífer de la Tordera presenta actualment un bon nivell, un fet que fa pensar que si plou al llarg de la tardor i l'hivern el riu tornarà a dur un bon cabal i sediments.

Què li passarà al nou delta de la Tordera?

Sagristà recorda que si se segueix sobreexplotant la conca de Tordera tornarà el retrocés. Com a nota positiva esmenta que si el retrocés segueix el ritme previ al Gloria tenim un marge d'uns 20 anys fins arribar als nivells previs al Gloria. Tenim, per tant, uns anys per intentar canviar polítiques i posar-hi mesures.

Una possible solució, destaca, seria usar més aigua procedent de la planta dessalinitzadora i no de l'aqüífer. Això suposaria una gran millora, i que el riu tornés a portar aigua i sediments. Recorda, finalment, que l'extracció massiva de l'aqüífer va salinitzar-ne l'aigua i va ser un dels motius que va impulsar al seu dia la construcció de la planta dessalinitzadora de la Tordera.

Una nova llacuna plena de vida amb més de 160 espècies d'aus

Pere Alzina és biòleg i consultor ambiental, a banda de ser un gran coneixedor de la zona. L'expert explica que des del pas de la borrasca Gloria s'han documentat entre 160 i 170 espècies diferents d'aus. Es tracta d'una xifra molt rellevant, més tenint present que a Catalunya en tota la història s'han vist a l'entorn de 400 espècies d'aus diferents. Les de la llacuna, per tant, suposen més del 40 % del total.

Foto: Ajuntament de Blanes.

La pregunta del per què tantes espècies estaria relacionada amb una major qualitat d'aquest hàbitat, el delta. El biòleg ens parla de tres punts: més espai, més aliment i més tranquil·litat.

Més espai

La nova llacuna ha guanyat espai al mar, un fet que han aprofitat les aus. Cal tenir present que el delta de la Tordera es troba en un punt estratègic per a les espècies que hi estan de pas, que puguen (o baixen) cap al centre i nord d'Europa i les planes russes. De fet, en un context més gran, convé recordar que Catalunya es troba en plena ruta migratòria, a banda que és

també de per si un territori altament divers pel que fa a paisatges i hàbitats diferents, un fet que n'afavoreix la presència de moltes espècies

Més aliment

El nou espai també suposa un nou punt d'alimentació: més insectes, invertebrats, plantes o algues.

Més tranquil·litat

La llacuna, de moment protegida d'afluència de persones, suposa major tranquil·litat per a les aus, fa que sigui un espai més atractiu. A banda, convé recordar el fet que, durant el confinament més estricte, es va beneficiar d'una treva total pel que fa a la presència humana.

La prova de tot plegat és que alguna espècie d'ocell que abans passava de llarg perquè era molt sensible a la presència humana, ara s'hi aturi.

Hi ha més aus ara que abans?

La pregunta no és senzilla de respondre. Alzina insisteix en el fet que no se sap si n'hi ha més ara, des de la formació de la llacuna. És difícil de contestar perquè des d'aleshores ha augmentat molt el nombre d'observadors, hi ha més ulls mirant que en altres anys.

La sensació general és que es podrien haver incrementat les espècies perquè se n'han vist algunes que no s'havien vist en molts anys i alguna espècie mai vista. També podria haver augmentat el nombre d'exemplars, però tampoc no se sap del cert.

El que sembla més clar és que les aus s'estan més temps a la llacuna, més dies. Alzina posa l'exemple de l'àliga pescadora, la qual s'havia observat un cop —un dia— aquí fa anys. Ara s'ha vist durant 10 dies seguits.

S'ha vist, així doncs, que les espècies més rares d'observar com el flamenc, l'àliga pescadora o el xatrac gros s'estan més temps a la llacuna, més dies que abans. Hi estan més bé i s'hi queden més dies.

La importància de la preservació

El delta de la Tordera és un punt d'alta importància pel fet de ser l'únic punt de repòs de les espècies d'aiguamoll que hi ha entre el Delta del Llobregat i els Aiguamolls de l'Empordà. També alberga la colònia més important de corriol petit, el qual nia a les illes del riu i bassa de la desembocadura, i les dues úniques tortugues d'aigua dolça d'Europa. El riu i els estanys del la Tordera formen part d'un espai natural i de la Xarxa Natura 2000.

Actualment els ajuntaments de Blanes i Malgrat de Mar n'han barrat el pas, però igualment diverses persones se salten la prohibició i la llacuna i el tram final del riu es veuen sotmesos a diversos impactes temporals: presència humana, gossos, gent banyant-se i quads, cavalls, pas de tractors per la llera del riu, etc. Tot això, a banda dels impactes permanents que suposen la presència de càmpings, hotels o altres edificis pròxims.

Foto Alba Segura.

Els ajuntaments de Blanes i Malgrat de Mar reclamen més protecció pel nou delta de la Tordera: que es declari Reserva Natural Parcial, però cal participació de moltes administracions. Cal lligar molt agents diferents que es posin d'acord, i no sembla que hagi de ser fàcil.

Pere Alzina insisteix en el fet que potser no es tractaria tant de protegir legalment moltes hectàrees, sinó de crear instruments de protecció efectius: de seguiment i vigilància, sancions, etc. A banda, apunta que caldria dur a terme mesures compensatòries com la creació d'una xarxa d'estanys que serveixin de refugi per l'avifauna. "Només excavant una mica es

poden formar basses que s'omplirien amb celeritat gràcies a l'elevat nivell freàtic de la zona".

Web BTV

Blanes incrementa la protecció del Delta de la Tordera, on s'hi ha detectat aus protegides i en perill d'extinció

Ara mateix, en una cala de la vila, també hi ha la concentració més important a la Mediterrània Occidental del corb marí emplomallat, que està en declivi

22/5/2020

Tancament per protegir la fauna i flora protegides

L'Ajuntament de Blanes ha incrementat avui divendres el nivell de protecció del Delta de la Tordera amb diverses mesures dissuasives. Ho ha hagut de fer després que, durant els 20 primers dies de tancament del darrer accés que quedava lliure, la Policia Local de Blanes ha enxampat en diverses ocasions la presència de persones.

Aquest matí les brigades municipals del consistori han refermat les tanques que barren el pas a l'accés principal del Delta de la Tordera per la banda de Blanes, i han instal·lat cartells informatius a peu de platja, a tocar del delta. S'ha reforçat amb més tanques i fil ferro, que substitueix les brides que durant aquests darrers dies s'han hagut de substituir després que les havien trencat, així com amb un cademat central que s'espera que, definitivament, impedeixi el pas.

Nidificació d'aus al Delta de la Tordera

El passat 2 de maig el consistori blanenc va tancar l'accés al Delta de la Tordera coincidint amb la nova fase de desconfinament de l'Estat de l'Alarma per COVID-19 que a partir d'aquell dia permetia a tothom passejar-se i fer esport. Es tractava de protegir la fauna i flora que hi ha al Delta de la Tordera, un espai natural especialment ric mediambientalment per la presència d'aus.

La mesura es va prendre perquè, pel desconfinament que estava previst, acompanyat per la curiositat de gran part de la ciutadania per tornar a visitar la

zona, es temia que pogués provocar una gran afluència de persones en aquest indret. Això contribuiria a causar greus conseqüències, potser fins i tot irreversibles, en l'espai natural. En principi el tancament de l'espai continuarà fins al 15 de juny, però amb la possibilitat d'allargar-lo si les condicions així ho aconsellen.

Polícia Local ha incrementat el patrutatge

Durant aquests dies, malauradament, s'ha pogut comprovar que la temença estava fonamentada ja que, malgrat el tancament, la Policia Local de Blanes ha enxampat en diverses ocasions la presència de persones. Majoritàriament són surfistes que arriben per mar i es passegen pel Delta i la platja del costat de Blanes. També s'hi ha pogut veure gent passejant el gos, ja sigui amb o sense lligam, però igualment perjudicial si ensopega amb algun indret on s'estigui fent nidificació.

Especialment perillosa va ser una intervenció que van haver de fer fa pocs dies els agents de la Policia Local perseguint uns surfistes per sobre els rocalls que hi ha a la banda de Blanes, a tocar del Delta de la Tordera. Després d'una arriscada persecució, els desconeguts van muntar a les planxes de surf i van escapolir-se per mar en direcció a Malgrat. Els agents de Blanes van contactar amb el cos policial del veí municipi, però no va ser possible localitzar-los. Per això, aquesta setmana s'ha incrementat el patrutatge especialment en aquesta zona, on la Policia Local de Blanes ja hi passava de manera habitual.

Espècies Protegides i en Perill d'Extinció

Segons un informe del Servei de Medi Ambient de l'Ajuntament de Blanes, el Delta de la Tordera ha pogut evolucionar tranquil durant els anteriors mesos, sense la pressió dels humans que d'altres vegades l'han ocupat. Ara la zona està tancada tant pel costat de Blanes com pel de Malgrat, i això ha permès que la fauna salvatge –tant marina com terrestre-, s'hi desenvolupi de manera desinhibida.

Un grup de naturalistes i científics autoritzats han pogut observar aquesta mateixa setmana exemplars de dofí, corriol camanegre, corriol petit, gavina capblanca, curroc, fumarell, carablanc, xatrac comú i becllarg, gavina corsa, boscarla de canyar, etc. La importància d'aquestes observacions no és menor, ja que cal tenir en compte que la major part de les espècies observades, per no dir totes, estan protegides i/o en perill d'extinció, segons es contempla a la Directiva d'Aus, Llei de Protecció dels Animals.

Per això, des del consistori blanenc s'ha fet una crida a la ciutadania perquè col·labori i respecti la protecció. I és que, en definitiva, es tracta d'un espai que és patrimoni de tothom. Els efectes del Temporal Glòria primer, i el confinament del COVID-19 han propiciat que la natura hagi reconquerit l'espai que li era propi. Ara, però, cal protegir i promoure aquesta oportunitat única, especialment pel fet que és època que les aus facin els seus nius.

Blanes, paradís del corb marí arreu de la Mediterrània Occidental

Els mateixos observadors naturalistes i científics autoritzats també han constatat que en una cala de Blanes s'hi concentra actualment la població més important de corb marí emplomallat de tota la Mediterrània Occidental. Es tracta d'un exemplar molt semblant al corb marí gros, però de mida més petita, amb una longitud d'entre 65 i 80 cm, i actualment és una població en declivi.

Els corbs marins emplomallats són habitants usuals en petits grups als penya-segats entre Blanes i Lloret, i ara també han perdut la por als humans, deixant-se veure més sovint. Més d'un centenar d'exemplars van passar dilluns passat per la desembocadura de la Tordera procedents de Blanes.

Se'n van detectar 72 en un sol grup, i és molt difícil fer aquest tipus d'observacions perquè en condicions normals el seu hàbitat més freqüent són les Roques de Calella, una mica més al sud. Per contra, és més difícil trobar corbs marins emplomallats a la Cala de Santa Anna, o bé als Penya-Segats de Pinya de Rosa, entre d'altres.

La Tordera després del temporal Glòria, i ara què?

17/02/2020

❖ Informació institucional

Manifest de la Tordera

Una dotzena d'entitats i més de 40 experts elaboren un manifest per exigir a les administracions que les futures actuacions es facin seguint criteris científics i tècnics.

El temporal Glòria és una oportunitat per evitar reproduir errors del passat com les mal anomenades neteges de la llera, o per corregir-los, com l'eixamplament d'aquells trams més estrets.

El temporal Glòria va portar associada una crescuda important del riu Tordera (Torderada) que va ocasionar una sèrie d'efectes a les zones pròximes al riu i als seus principals afluents. Malauradament, després del temporal hi ha hagut declaracions i actuacions clarament precipitades sense seguir cap criteri tècnic o científic.

Justament per evitar els errors del passat i actuar d'una manera més adaptada a la realitat del territori que eviti danys importants, una dotzena d'entitats, i més d'una quarantena de científics, tècnics i estudiosos vinculats a la Tordera, han signat el Manifest: La Tordera després del temporal Glòria, i ara què?

Durant els propers mesos s'hauran de prendre decisions per adaptar l'ocupació de l'espai i les nostres activitats a aquest tipus de situacions, en el manifest s'identifiquen i prioritzen les actuacions que han de garantir fer front a noves Tordera des i s'insta a les administracions a fer efectius els vuit punts que inclou.

Les propostes són clares i ben argumentades, les més immediates serien evitar les mal anomenades "neteges" de la llera, promoure l'eixamplament del riu i rieres, o situar els tubs de l'emissari i captació de la dessalinitzadora, ara danyats, més allunyats del riu. Altres mesures que es reclamen són l'eliminació d'estructures dures com esculleres i espigons de la franja costanera i del propi riu, afavorir la laminació lateral en cas de crescudes importants i la reducció de la sobreexplotació dels aqüífers per garantir uns cabals mínims.

El manifest també demana a les administracions que facin un pas endavant per protegir, promoure i ajudar a les activitats agrícoles identificades com adaptades i compatibles amb les característiques hidrològiques i climàtiques pròpies de la plana i el delta de la Tordera.

A zona de la desembocadura els experts ressalten la necessitat d'una morforegeneració, és a dir, la recuperació de la morfologia pròpia del l'espai i d'aquells elements que ho fan possible (cabals, transport de sediments, espais naturals...). Això garantiria el manteniment de la seva funció ambiental, actualment molt limitada, així com la redistribució natural de sorres imprescindibles per al manteniment de les platges.

Cal recordar que la Tordera i els seus afluents principals són espai natural protegit per la legislació europea, es demana una ampliació dels seus límits que inclogui les ribes i riberes, i que en cap cas s'hi facin actuacions que atemptin vers els valors i les espècies que el fan mereixedor de la figura de protecció ZEC XN2000.

Els signants del manifest consideren que la recent crescuda i les conseqüències derivades són una oportunitat única per corregir errors del passat i per aprofitar els beneficis i l'experiència que la tempesta Glòria i la Torderada ens han proporcionat.

Futures accions:

El manifest es farà arribar a totes les administracions implicades amb les que es sol·licitaran reunions. Els propers 5 i 6 de març, en el marc de les jornades de "Gestió i Governança de recursos naturals" que es celebrarà al Centre d'Estudis Avançats de Blanes, es farà una lectura del manifest i posterior debat. Per altra banda, es seguiran recollint adhesions i es programaran accions als municipis de les que s'informarà puntualment.

Manifest La Tordera després del temporal Glòria, i ara què?

La Tordera és un riu amb un marcat caràcter torrencial donada la climatologia, l'orografia i les dimensions de la seva conca, amb serralades importants (superant els 1.500m) a pocs quilòmetres de la costa i una pluviometria caracteritzada per l'estacionalitat. Les Torderades, grans avingudes de la Tordera com la produïda pel temporal Glòria del passat mes de gener, són regulars, relativament freqüents i estan ben documentades al llarg de la història. Es tracta doncs, d'un fenomen característic de la conca de la Tordera, que ha modelat i vertebrat des de temps immemorials el paisatge, els ecosistemes i l'activitat humana de les valls i planes integrades dins la conca i del litoral blanenc i maresmenc.

Els episodis de precipitacions importants com el del Glòria, i les subseqüents Torderades, no són, doncs, fenòmens extraordinaris, sinó situacions recurrents en el temps i, per tant, previsibles. No es pot saber amb exactitud quan es donaran però sí que, de ben segur, continuaran reproduint-se en el futur. D'aquesta manera, urgeix adaptar l'ocupació de l'espai i les nostres activitats a aquestes situacions.

Així, els danys materials (sortosament, en l'àmbit que ens afecta, no se n'ha de lamentar cap de personal) no són conseqüència ni de la climatologia ni de la crescuda del riu, sinó de l'errònia gestió i l'excedentària ocupació que s'ha realitzat dins l'espai fluvial. Encara que pugui semblar contradictori, i tot i lamentar els danys materials que algunes persones o activitats econòmiques han patit, els guanys econòmics, socials i ambientals a curt, mig i llarg termini inherents a les crescudes importants superen de llarg, en la majoria dels casos, els costos de les pèrdues materials immediates. Prova d'això és, a mode d'exemple, la destacada aportació sedimentària que ja regenera i amplia platges a cost zero, amb un gran benefici per a les activitats econòmiques del litoral, la fertilització natural de planes al·luvials o la recuperació i millora d'hàbitats fluvials i de la funcionalitat hidrogeològica en el conjunt dels cursos fluvials.

Ara tenim una gran oportunitat per corregir els errors del passat, de no repetir-los, i per aprofitar els beneficis i l'experiència que el Glòria ens ha proporcionat. Durant els propers mesos s'hauran de prendre i efectuar un gran nombre de decisions i actuacions en el conjunt de la conca de la Tordera, sobrepassant els límits municipals i les propietats o activitats privades que, com s'ha demostrat, poden afectar tant negativament com positiva a la resta.

Els sotasingnants, atenent a criteris tècnics i científics, sempre en benefici de tots els actors socials i econòmics locals implicats, però el més lluny possible del soroll mediàtic dels interessos particulars contraris al bé comú, instem les administracions locals, comarcals, provincials, autonòmiques i estatals a prioritzar i fer efectives les següents actuacions, que considerem necessàries per fer front de forma integrada a futures torderades:

1. La morforegeneració de les desembocadures de la Tordera i del Rec Viver, sortides naturals de les Torderades al mar, actualment ocupades per tres càmpings (La Tordera i Las Naciones a Malgrat de Mar, i El Pinar a Blanes) que s'identifiquen com els responsables del tap que origina els principals danys a la resta d'activitats econòmiques del Delta de la Tordera, l'empobriment de la biodiversitat de la zona i que suposen un perill notable per a la seguretat dels usuaris del càmping i la població en general. La morforegeneració, és a dir, la recuperació de la morfologia pròpia del delta i dels elements que ho fan possible (cabals, transport de sediments, espais naturals...) garantiria el manteniment per si sol de la seva funció ambiental, actualment molt limitada, així com la redistribució natural de sorres imprescindibles per al manteniment de les platges i de la resta d'activitats econòmiques dependents del front deltaic.

2. La ubicació de la caseta i dels tubs de l'emissari i de captació de la planta dessalinitzadora de la Tordera en un altre emplaçament i traçat més allunyat del riu. Això permetria fer recular la mota, amb el conseqüent eixamplament de la llera a la riba de Blanes i la morforegeneració de la desembocadura. Els actuals traçats i ubicació d'aquestes infraestructures, executades d'urgència i sense estudi d'impacte ambiental, s'identifiquen com la causa principal que limita o fins i tot impedeix l'orientació nord de la desembocadura que nodria de sorres, en cas de crescudes, les platges de Blanes. A conseqüència d'això, es va originar un important retrocés litoral del front deltaic i de la platja de s'Abanell (Blanes) per manca d'aportacions sedimentàries que contrarrestessin la redistribució de sorres seguint els corrents marins dominants, costa avall. La darrera crescuda ha desfalcat i trencat aquests tubs fent-ne necessària la seva substitució. Si afegim la propera i programada ampliació de la dessalinitzadora, creiem oportuna, viable i prioritària aquesta actuació.

3. Eliminació d'estructures dures com esculleres i espigons de la franja costanera i/o riu. Actuacions com la retirada de sediments del riu, impedir la correcta circulació de sediments o les realitzades per evitar l'erosió dels marges del riu, lluny de solucionar els actuals problemes, els agreugen. Per aquest motiu, instem a eliminar les estructures litorals dures que actuen com a trampa de sediments (esculleres i/o espigons) per tal que la dinàmica litoral pugui redistribuir aquests sediments al llarg de tot el delta. En cas contrari, el delta de la Tordera, concretament les zones més litorals, corre el risc de patir efectes semblants als viscuts al delta de l'Ebre durant el temporal Glòria.

4. Promoció de l'eixamplament de lleres al riu i rieres tributàries principals com a única mesura eficaç a mig i llarg termini per fer front als cabals de les futures crescudes importants, potencialment perilloses pels béns i persones. Cal prioritzar l'actuació en aquells trams que actualment compten amb un marcat estrenyiment per afavorir activitats agrícoles, industrials i lúdiques que han estat situades en zones inundables dins dels períodes de retorn de 50/100 anys. També en aquells que tenen una elevada importància estratègica i ecològica com, per exemple, els aiguabarrejos del riu amb les rieres d'Arbúcies, de Santa Coloma, de Sant Ou i de Vallmanya.

Algunes mesures proposades els darrers dies són pre-científiques, sense fonament tècnic i clarament precipitades. La tala o eliminació de la vegetació (mal anomenada neteja) de les lleres o el reforçament de motes, no només són contràries a la conservació de la biodiversitat, sinó que resulten ineficaces i, fins i tot, contraproductives a l'hora d'evitar danys a infraestructures, béns i persones. A més, en molts casos aquestes propostes són econòmicament inviables, requereixen un manteniment constant i són radicalment contràries als valors naturals, geomorfològics i socials d'aquests espais naturals teòricament protegits.

Bona part de la biodiversitat fluvial requereix, es veu afavorida i, fins i tot, depèn estrictament de la matèria orgànica morta dins l'espai fluvial. Un cas paradigmàtic n'és la llúdriga (*Lutra lutra*), que passa la gran part del temps i es reproduïx exclusivament en aquells

trams estructuralment més complexos amb grans cúmuls de matèria orgànica en descomposició i troncs caiguts, que li serveixen de refugi, alenteixen el cabal afavorint visiblement les poblacions de les seves preses, com ara la bagra (*Squalius laietanus*) i el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*). Cas similar és el de la tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*) que a la Tordera troba la població més gran i millor conservada de Catalunya, o la tortuga d'estany (*Emys orbicularis*) amb una població destacable. Retirar troncs, branques o altres matèries orgàniques de la llera del riu, a més de no ser funcional, suposa una pèrdua directa de la biodiversitat que li és pròpia.

5. Reducció de la sobreexplotació dels aqüífers i garantir uns cabals mínims (fixats per l'Agència Catalana de l'Aigua en compliment de la Directiva Europea i actualment sense compliment). Alguns trams de La Tordera i dels seus afluents principals, com a conseqüència d'uns cabals de manteniment inexistents, estan en bona part colonitzats per espècies vegetals exòtiques, i ocupades en excés per la vegetació pròpia de ribes i riberes. La manca de cabal suficient durant bona part de l'any i la inherent pèrdua de crescudes regulars de manteniment provoca una pèrdua d'hàbitats. Reduir la sobreexplotació dels aqüífers i garantir uns cabals mínims és bàsic:

- ♣ pel manteniment dels hàbitats naturals.

- ♣ per a un correcte i regular transport sedimentari que eviti l'enfonsament de lleres (agregat per l'estrenyiment de lleres, causa principal de desfalcaments i posteriors enfonsaments d'infraestructures viàries com els ponts).

- ♣ pel manteniment del front deltaic i les seves platges.

Cal tenir en compte que l'extracció anual d'aigua a l'aqüífer de la Tordera per a l'abastament urbà a la Selva i l'Alt Maresme és d'uns 44 Hm³. La planta dessalinitzadora de la Tordera (situada a Blanes) té la capacitat de produir 20 Hm³ anuals (80 Hm³ amb l'ampliació programada) i actualment funciona a mínims la major part de l'any. És per aquest motiu que instem les administracions a promoure l'ús d'aquesta infraestructura per reduir els efectes de la sobreexplotació de l'aqüífer de la Tordera. Per altra banda, una mesura que afavoriria el manteniment de cabals seria el retorn al delta de la Tordera mitjançant basses de recàrrega amb tractament terciari, de les aigües tractades per les EDARs de Blanes i de l'Alt Maresme que actualment aboquen via emissari submarí al mar.

6. Prevenció i foment de la laminació lateral del riu en cas de crescudes importants a planes al·luvials de la conca prèviament identificades, així com les respectives compensacions pel servei als propietaris dels terrenys temporalment afectats. Això esmorteiria les crescudes potencialment perilloses i evitaria danys importants a béns i persones en les zones més conflictives aigües avall. A més, s'afavoriria la recuperació dels hàbitats naturals de la riba (bosc de ribera, zones humides, prats inundables...), que actualment estan reduïts a la mínima expressió. En aquest sentit, cal eliminar, adaptar o reubicar les activitats o infraestructures que ocupen, de forma incompatible, aquestes zones inundables.

El disseny estratègic de les zones de laminació i la identificació d'aquestes planes al·luvials, haurà de ser consensuat a nivell de conca atès que no es tracta d'una actuació amb efectes locals, i aprofitant la valuosa informació que Glòria ens ha aportat.

7. Protecció, promoció i ajuda (efectives i amb finalitats clares) a les activitats agrícoles locals identificades com a adaptades i compatibles amb les característiques hidrològiques, climàtiques i la biodiversitat pròpia de la plana i delta de la Tordera. Cal evitar la industrialització i excessiva plastificació del sector en aquesta zona en molts casos inviable, i que el fa vulnerable a pèrdues econòmiques importants atès que es troba dins de zones inundables i de possible pas dels cursos fluvials en cas de crescudes importants.

8. Ampliació dels límits de l'espai protegit ZEC XN2000 Riu i estanys de Tordera a les ribes i riberes d'interès, per a una correcta i coherent funcionalitat ecològica i geomorfològica, ara mateix clarament deficient atès que només es considera protegida la llera i es deixa de banda les ribes i altres espais essencials. Aquest fet, afavoreix les ocupacions de l'espai fluvial per estrenyiments de llera puntuals però constants amb finalitats agrícoles, urbanístiques, recreatives, etc. Ampliar els límits de l'espai protegit en garantiria la seva connexió amb les planes que estarien destinades a la laminació de grans Torderades. Cal recordar que la Tordera i alguns dels seus afluents principals són un ecosistema fluvial "protegit" amb funcions geomorfològiques bàsiques per a les economies locals, i amb hàbitats i espècies d'interès comunitari vulnerables. En cap cas són simples canals de drenatge i desguàs de la conca al servei de determinades activitats econòmiques particulars que poden posar en perill a tercers.

Instem a totes les administracions implicades a no prendre decisions i actuacions precipitades sense el consens entre tots els actors, i que siguin contràries als punts anteriors. Aquests punts són prioritaris i imprescindibles per a una correcta gestió del territori que pugui fer front i preveure nous episodis com el temporal Glòria i la seva respectiva Torderada.

Blanes, 17 de febrer de 2020

SIGNEN AQUEST MANIFEST:

Associació de Naturalistes de Girona

Associació per a la Preservació de Sant Jaume de Trajà i la Pujada d'Argentona

Associació Salvem Pinya de Rosa

Centre per a la Sostenibilitat Territorial

Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny

DEPANA, Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural

Entitat Medioambiental S'Agulla de Blanes

Fundació Emys

Plataforma Preservem el Litoral del Maresme

Plataforma Volem lo riu Siurana viu

Salvem les Valls

Societat Catalana d'Herpetologia

Solidaritat i Comunicació - SICOM

Adrià Peñas, Graduat en Ciències Ambientals a la UdG.

Anna Crous, geògrafa i consultora.

Arnau Tolerà, investigador en ecologia especialitzat en ecosistemes fluvials.

Carles Tobella, investigador del grup de recerca PECAT (Biologia Animal, UdG).

Cèsar Gutiérrez, consultor ambiental, estudiós del riu Tordera.

Dani Boix, professor del Departament de Ciències Ambientals de la UdG i membre de l'Institut d'Ecologia Aquàtica. Daniel Roca, ornitòleg i professional de la comunicació.

David Caballé, naturalista i ornitòleg local, 25 anys d'experiència a la Tordera.

Dolors Vinyoles, doctora en biologia, zoòloga especialitzada en ictiofauna i professora a la Universitat de Barcelona.

Enric Badosa, biòleg, membre de la junta de l'Institut Català d'Ornitologia, i membre de la Plataforma Preservem el Litoral.

Enric Sagristà, hidrogeòleg a l'empresa Bluengin, 5 anys d'experiència a la Tordera.

Esperança Gacia, investigadora especialista en Ecologia Aquàtica al Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB – CSIC). Francesc Peters, cap del Departament de Biologia Marina i Oceanografia de l'ICM CSIC.

Francesc Sabater, Professor d'Ecologia de la Universitat de Barcelona i membre de la delegació Serralada Litoral Central de la ICHN.

Gabriel Borràs, biòleg, Oficina Catalana del Canvi Climàtic.

Gemma Agell, biòloga i divulgadora científica, Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC).

Jaume Soler, veí d'Arenys.

Javier Romera, naturalista local i editor del bloc La Natura a la Baixa Tordera.

Joan Mora, Doctor en Ordenació del Territori i Medi Ambient, consultor ambiental.

Jordi Corbera, naturalista i membre de la Delegació de la Serralada Litoral Central (ICHN).

Jordi Pagès, investigador Marie Skłodowska-Curie a la Universitat de Barcelona i el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC).

Jordi Torallas i Bouchariat, geògraf consultor.

Jose Moreno, ornitòleg i naturalista local.

Josep Vives, professor honorífic de la Universitat de Barcelona, doctor en microbiologia i filosofia, membre de diferents comitès científics de la Unió Europea.

Josep Cabayol, periodista, president de SICOM.

Josep Maria Mallarach, doctor en biologia ambiental, màster en ciències ambientals, llicenciat en geologia, consultor ambiental i professor associat a les universitats de Girona i Navarra.

Juan Rodríguez Pueyo, ambientòleg, Màster en Ciència i Tecnologia de l'Aigua. Naturalista, divulgador local i Tècnic de procés i compostatge de l'EDAR de Blanes.

Lidia Chaparro, ecòloga marina i consultora, Fundació ENT.

Lluís Benejam, professor d'ecologia de la Uvic-UCC.

Lluís Vilar, titular de Botànica, Universitat de Girona.

Manel Gazo, professor Dept. Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambiental a la UB. Director de SUBMON-Serveis Ambientals Marins.

Marc Martín Solà, ambientòleg i divulgador del medi marí.

Marc Ordeix i Rigo, Coordinador del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM). Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVIC-UCC).

Marc Vilahur, ambientòleg, membre de la Fundació Emys.

Marcos Fernández-Martínez, investigador en ecologia a la Universitat d'Anvers, voluntari de la Delegació de la Serralada Litoral Central.

Miquel Jover, biòleg, Grup de Flora i Vegetació de la Universitat de Girona.

Miquel Ribot, ecòleg fluvial al Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC).

Moisés Guardiola, biòleg consultor ambiental i professor a l'UAB.

Narcís Prat, catedràtic d'Ecologia jubilat de la Universitat de Barcelona.

Noemí Pineda, ambientòloga i tècnica de medi ambient.

Oriol Bassa, enginyer de forests, Natura Maresme.

Pol Serra Narbona, ambientòleg.

Ponç Feliu, biòleg i ambientòleg, Màster en Gestió Pública del Medi Ambient i Sostenibilitat.

Quim Pérez, portaveu d'aigua d'Ecologistes en Acció i d'Aigua és Vida. Rafael Sardà, investigador a la Unitat de Sistemes Socio-ecològics Marins i Costaners del Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB - CSIC).

Ramon Sánchez, activista ambiental (SOS Costa Brava, Salvem Pinya de Rosa,...)

Santiago Poch, ambientòleg i naturalista.

Sergi Travessa, tècnic de medi ambient, educador i activista ambiental.

REDAPTA

REDAPTA

Espais de governança per a l'adaptació al canvi global en rius mediterranis

Què és el projecte REDAPTA?

El projecte REDAPTA (amb el suport de la Fundació Biodiversitat en la convocatòria 2018), pretén utilitzar espais de governança per a l'adaptació en trams sensibles de rius mediterranis, centrant les seues activitats al riu Tordera (Catalunya) i al riu Serpis (Comunitat Valenciana). Basant-se en els resultats del projecte ISACC TorDelta (amb el suport de la Fundació Biodiversitat en la convocatòria 2016) es vol desenvolupar un nou procés participatiu en paral·lel a les dues conques, per al co-disseny de mesures d'adaptació concretes dins del marc d'una planificació estratègica i integrada, així com el seguiment participatiu de mesures de restauració de la morfologia fluvial. Amb la finalitat de generar informació sobre pràctiques innovadores en la governança es pretén crear una xarxa d'intercanvi de coneixements basats en l'experiència, posant en contacte les diferents taules ciutadanes per a l'adaptació i la gestió de

l'aigua a la península ibèrica. L'anàlisi conjunta de les experiències recollides afavorirà la creació de models de referència, la capacitat mútua i el foment de l'adaptació als impactes del canvi global reduint la conflictivitat social.

Què fem al REDAPTA?

Elaboració d'una estratègia de reducció de la vulnerabilitat als impactes del canvi global als rius Tordera i Serpis. Els espais de governança permeten formular propostes amb un procés que incrementa les sinèrgies entre polítiques i la coordinació entre administracions, i que donen com a resultat una millor ràtio cost-eficàcia de les inversions.

Seguiment participatiu de les actuacions de restauració de la morfologia fluvial als rius Tordera i Serpis. Involucrar la ciutadania en el seguiment d'actuacions permet establir dinàmiques de gestió adaptativa i induir canvis de percepció sobre les polítiques i mesures per a la protecció d'espais fluvials sensibles.

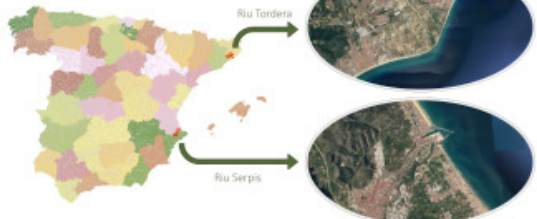
Innovació en la governança de l'aigua per als rius ibèrics. Transferir coneixements basats en l'experiència i la col·laboració activa entre iniciatives similars consolida models innovadors de governança i impulsa la seua replicabilitat.

REDAPTA

Espais de governança per a l'adaptació al canvi global en rius mediterranis

Què és el projecte REDAPTA?

El projecte REDAPTA (amb el suport de la Fundació Biodiversitat en la convocatòria 2018), pretén utilitzar espais de governança per a l'adaptació al canvi global en trams sensibles de rius mediterranis, centrant les seues activitats al riu Tordera (Catalunya) i al riu Serpis (Comunitat Valenciana).

Quins són els seus objectius?

Objectius	<div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">Objectiu 1</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">Objectiu 2</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px;">Objectiu 3</div>	<div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">Elaboració d'una estratègia d'adaptació al canvi global als rius Tordera i Serpis</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">Seguiment participatiu d'actuacions de restauració de la morfologia fluvial</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px;">Innovació en la governança de l'aigua per als rius ibèrics</div>	<div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">→ Formular propostes amb un procés integrat i participatiu. → Induir millores en la coordinació entre administracions, i incrementar les sinèrgies entre polítiques, plans i programes. → Millorar la ràtio cost-eficàcia de les inversions.</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px; margin-bottom: 5px;">→ Involucrar la ciutadania en el seguiment d'actuacions. → Establir dinàmiques de gestió adaptativa. → Induir canvis de percepció sobre les polítiques i mesures per a la protecció d'espais fluvials sensibles.</div> <div style="border: 1px solid #4F7942; background-color: #709248; color: white; padding: 5px;">→ Transferir coneixements basats en l'experiència. → Fomentar la col·laboració activa entre iniciatives similars. → Consolidar models innovadors de governança. → Impulsar la replicabilitat d'iniciatives d'innovació de la governança.</div>
-----------	---	---	---

Calendari d'activitats

Període	Activitat
Octubre 2019	Presentació del projecte
Febrer 2020	Primer taller
Març 2020	Segon taller
Abril 2020	Tercer taller
Maig 2020	Jornada de seguiment participatiu
Juny 2020	Trobada de la xarxa ibèrica d'espais de governança Presentació dels resultats del projecte

Resultats esperats

- Consolidació i reforçament dels espais de governança implicats.
- Millor visibilitat dels llocs webs i XXSS de les iniciatives promogudes.
- Almenys 5 mesures estratègiques d'adaptació per conca.
- Publicació d'una "**Estratègia integrada per a la reducció de la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic**" pels rius Tordera i Serpis.
- "Guia metodològica per a la implicació de la ciutadania en l'adaptació als impactes del canvi climàtic".
- Un article de divulgació sobre el resultat de l'anàlisi comparativa dels processos de participació ciutadana en els rius Tordera i Serpis.

La Taula del Delta i de la Baixa Tordera

La Taula és un espai dinàmic d'interacció entre els actors del territori que emprén un camí cap a la innovació en la governança per a un desenvolupament equilibrat i sostenible.

- **Origen:** naix d'una iniciativa ciutadana impulsada per entitats i administracions locals, a més a més d'instituts de recerca científica, i es nodreix de les propostes dels participants i les activitats que es promouen buscant complementar-se entre si per tal d'arribar a assolir els objectius acordats.
- **Objectius:** redactar un Pla Estratègic i Integral de Recuperació del Delta de La Tordera, de la Platja de la Conca i de la Punta de La Tordera, així com de la Platja d'Abanell de Blanes.

La Plataforma del Serpis

La Plataforma pretén ser un espai de diàleg i cooperació entre actors de tota la conca del riu Serpis, per tal d'identificar-ne el seus reptes i proposar-hi solucions sostenibles i integradores.

- **Origen:** naix gràcies a iniciatives prèvies de nombrosos col·lectius i del projecte "Adaptació al Canvi Global" de la UPV (suport: Fundació Biodiversitat), que va reunir diferents actors que van decidir formar part d'una plataforma multisectorial.
- **Objectius:** servir com a eina de documentació per a generar una visió integral de la conca, formar els seus membres i la ciutadania en temes clau i transversals, així com fer d'interlocutor amb les administracions de gestió de l'aigua i conservació del medi.

Un projecte de: **CREAF**

Col·labora: **UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA**
CAMPUS DE GANDIA

Amb el suport de: **GOBIERNO DE ESPAÑA**
VELOCIDAD MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMAGNÉTICO

 Fundación Biodiversitat

 CIMA
CONSEJO REGULADOR DE LA INDUSTRIA MEDITERRANEA DE VINOS

 oecc
Observatori d'Espais i Costes Mediterranis

Seguiment participatiu dels ocells del Delta de la Tordera

Diumenge, Octubre 4, 2020

La Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Malgrat de Mar, en col·laboració amb el Grup de Naturalistes del Montnegre i la Tordera estan fent el seguiment participatiu de l'avifauna present a la zona deltaica de la Tordera i els seves àrees d'influència. El projecte REDAPTA, coordinat pel CREAL, en col·laboració amb la Universitat Politècnica de València i amb el suport de la Fundació Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, vol recolzar la iniciativa i posa a disposició dels participants dues eines virtuals per tal d'ajudar els voluntaris i voluntàries en aquesta tasca tan important!

La iniciativa consistirà en un document didàctic i en un formulari per tal d'enregistrar les observacions d'ocells fetes al Delta. Només cal un telèfon mòbil o tauleta digital. Podràs accedir-hi a través dels codis QR. Voldries donar un cop de mà? Voldries conèixer els ocells del Delta?

Les visites es faran en grups reduïts de les 9h fins les 13h. Per participar-hi cal inscripció prèvia.

Web municipal de l'Ajuntament de Malgrat de Mar

Noves perspectives per a l'adaptació al Delta de la Tordera

Dijous, Novembre 15, 2018

Actualment existeix legislació i planificació innovadora per enfrontar-se als reptes determinats pels impactes del canvi climàtic en Catalunya, no obstant això, els processos d'implementació d'aquests programes no arriben als objectius de manera satisfactòria. Per això, el projecte ISACC TorDelta va donar suport a la creació de la Taula del Delta i de la Baixa Tordera, un espai deliberatiu orientat al desenvolupament d'una planificació integrada per la recuperació dels equilibris socials i ecològics de la zona. La població local, el món científic, així com les administracions competents, van invertir esforços per crear millores en la governança, una peça clau per superar els obstacles actuals i generar co-responsabilitat en la gestió del territori.

Patrocinat per:

PLA ANUAL 2020
DE TRANSFERÈNCIA TECNOLÒGICA

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**

Contractes i convenis

Involving society in climate change adaptation in the Tordera Delta

Durada del projecte: oct. 2017 a jul. 2018

El projecte pretén reduir la vulnerabilitat i augmentar la resiliència del Delta de la Tordera (Catalunya) mitjançant de la millora de les pràctiques de governança dels recursos naturals i la implicació social.

Introducció

El projecte pretén reduir la vulnerabilitat i augmentar la resiliència del Delta de la Tordera (Catalunya) mitjançant de la millora de les pràctiques de governança dels recursos naturals i la implicació social, sent aquestes peces clau per a la millora de l'eficàcia de les estratègies d'adaptació al canvi climàtic.

Per a això, es desenvoluparà un enfocament participatiu orientat a que els diferents actors rellevants del delta puguin analitzar i discutir els principals reptes del territori per adaptar-se als impactes del canvi climàtic i, alhora, traçar estratègies per a la seva consecució.

El projecte es focalitza en el Delta de la Tordera, en ser un espai geo-estratègic altament vulnerable que alberga fràgils enclavaments naturals sotmesos a diferents pressions antropogèniques i conflictes ambientals, que s'estan veient agreujats pel canvi climàtic.

Web municipal de l'Ajuntament de Malgrat de Mar

L'ISACC TorDelta facilitarà l'adaptació al canvi global del Delta de la Tordera

22 de novembre 2017

Aquest projecte pretén aconseguir que el Delta de la Tordera sigui més resilient a l'efecte del canvi global. Per això, es planteja un seguit d'accions que assegurin la millora de les pràctiques de governança dels recursos naturals i la implicació de tota la societat.

El Delta de la Tordera des de l'aire. Autor: David Lozano

Aquests objectius i metodologies de treball queden patents en el nom complet del projecte 'ISACC TorDelta: Implicant la societat en l'adaptació al canvi climàtic al Delta de la Tordera'. Des l'1 d'octubre de 2017 fins al 30 de juny de 2018 es treballarà per aconseguir que el Delta de la Tordera sigui menys vulnerable i més resilient al canvi global: la combinació del canvi d'usos del sòl, de la demografia i del clima.

Un projecte transversal

El projecte està basat en la col·laboració entre personal científic, polític, ciutadania i la resta d'actors que formen part d'aquest sistema natural i socioeconòmic. "Davant d'una situació urgent, és imprescindible prendre consciència dels riscos per a les persones, les activitats econòmiques i els ecosistemes que sostenen la vida del Delta. Cal detectar els reptes prioritaris, generar propostes viables i col·laborar en el disseny d'estratègies d'adaptació", explica Annelies Broekman, investigadora del CREAM i la persona responsable de gestionar l'ISACC TorDelta. Per això el projecte, en essència, busca millorar la forma en què es prenen les decisions sobre l'adaptació al canvi global del Delta de la Tordera, i per això és fonamental la participació de tots els sectors involucrats al Delta —de vegades amb interessos contraposats— perquè realment sorgeixin uns mecanismes d'adaptació factibles i eficaços. "Només així serà possible desenvolupar estratègies per adaptar-se als canvis i reduir la nostra vulnerabilitat als impactes del canvi global", afegeix Broekman.

Les línies d'actuació

Durant els nou mesos que durarà l'ISACC TorDelta, hi ha previstes quatre grans línies de treball. La més immediata és la constitució d'una taula de treball sobre el Delta de la Tordera impulsada per tots els actors implicats. Aquesta taula ha de permetre que la ciutadania sigui part activa dels processos de presa de decisions sobre com gestionar el territori. "Per això, volem conscienciar la ciutadania, convidada a participar en un procés orientat a capacitar i transferir informació científica rellevant i recopilar coneixements

locals", apunta Broekman. Una de les eines que es plantegen per arribar a la població és una sèrie de tres seminaris interactius i diferents accions de divulgació. Tota la informació obtinguda es treballarà a través de la realització de tallers específics per detectar conjuntament reptes i generar propostes. Finalment, tot això ha de servir per millorar la governança per a la conservació de l'àrea deltaica que inclou la zona natural protegida Riu i Estanys de la Tordera.

Regeneració de la platja després d'un temporal. Autor: Enric Sagristà

Com afecta el canvi climàtic al Delta de la Tordera?

Aquesta és una zona altament humanitzada, amb una gran quantitat d'activitats econòmiques actuant alhora, com el turisme, la indústria o l'agricultura. No obstant això, al mateix temps és un enclavament únic per les seves característiques naturals i necessitats de conservació de zones humides i hàbitats d'espècies protegides. És aquesta particularitat, el fet de ser un delta enmig d'una gran concentració humana, que fa que el Delta de la Tordera sigui especialment vulnerable al canvi global. D'una banda, el canvi climàtic afecta el sistema natural i socioeconòmic del Delta, amb un increment de la freqüència i intensitat dels temporals marins, canvis en el cicle hidrològic i en la dinàmica de sediments, i amb l'augment de temperatura mitjana. De l'altra, les activitats humanes alteren també directament al Delta, per exemple, l'ús intensiu de l'aigua ha reduït el cabal de la Tordera, i això ha obstaculitzat que els sediments baixin fins al mar.

La primera activitat

El proper dijous 23 de novembre, es presentarà l'ISACC Tordelta a l'Arxiu Municipal de Malgrat de Mar. Serà el primer acte, en el qual es donaran a conèixer les activitats que es faran en el marc del projecte i la forma en què la gent hi pot contribuir.

'ISACC Tordelta: Implicant a la societat en l'adaptació al canvi climàtic al Delta de la Tordera' és un projecte coordinat pel CREAM, i que compta amb el suport del Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient a través de la Fundación Biodiversidad.

Albert Naya i Díaz. Fascinat per la singularitat de la nostra Terra, he estat recentment viatger per necessitat, i abans aprenent de professor de Ciències d'institut per vocació. I encara abans, quatre anys de Biologia Ambiental (2010-14) i quatre més de Periodisme (2006-10), sempre a la UAB, que m'han servit per ser tècnic en comunicació al CREAM des del 2 de desembre de 2015.

Bloc CREAM

La ciutadania es mou per adaptar les conques de la Tordera i el riu Serpis als impactes del canvi global

6 de novembre 2019

Comença un nou projecte per adaptar el riu Tordera (Catalunya) i el riu Serpis (València) als efectes del canvi climàtic. Per fer-ho, comptaran amb la participació de la ciutadania i dels actors implicats en aquestes conques. Es farà donant un impuls a dos espais de governança ja existents: la Taula de la Tordera i la Plataforma Serpis.

REDAPTA

Espais de governança per a l'adaptació al canvi global en rius mediterranis

Un projecte de:

Col·labora:

Amb el suport de:

El projecte REDAPTA és una iniciativa coordinada pel CREAM que compta amb el suport de la Fundación Biodiversidad i que vol donar un impuls a dos espais de governança ja existents a la Tordera (Catalunya) i al riu Serpis (Comunitat Valenciana): la Taula del Delta i de la Baixa Tordera i la Plataforma del Serpis. Aquests dos espais reuneixen actors del territori, persones de varies procedències, amb varis interessos o inquietuds que interactuen entre elles per un interès comú: prendre decisions i definir mesures que permetin adaptar els trams sensibles d'aquests rius mediterranis al canvi climàtic.

El nou projecte es basa en els resultats del projecte ISACC TorDelta, que també va rebre el suport de la Fundació Biodiversitat en la convocatòria 2016. En aquesta nova temporada es vol desenvolupar un nou procés participatiu i fer-lo de forma paral·lela a les dues conques. El procés participatiu tindrà l'objectiu de co-dissenyar mesures d'adaptació concretes que estiguin emmarcades en una planificació estratègica i integrada de cada conca. A més, serà un procés que farà un seguiment participatiu de mesures de restauració que s'estan duent a terme a cada conca. En el cas del riu Serpis serà una actuació de millora del riu a la platja de Potries i en el cas del Tordera la restauració del Camp de Tir a Malgrat de Mar.

“Treballem per a que la veu de la Taula del Delta i de la Baixa Tordera pugui contribuir a la nova planificació hidrològica de la conca de la Tordera.”, comenta Annelies Broekman, coordinadora del projecte al CREA.

Una xarxa ibèrica d'espais d'innovació en la governança de l'aigua

D'altra banda, REDAPTA vol crear una xarxa d'intercanvi de coneixements basats en l'experiència. Així, posarà en contacte les diferents taules ciutadanes que existeixen a la península ibèrica que treballen per l'adaptació i la gestió de l'aigua en diferents territoris. La finalitat d'aquesta xarxa serà la de generar informació sobre pràctiques innovadores en la governança. Així mateix farà possible que s'analitzin de forma conjunta les experiències recollides, afavorirà que es creïn models de referència, que hi hagi capacitació mútua i que sigui possible fomentar l'adaptació als impactes del canvi global reduint la conflictivitat social.

A l'acte inaugural del projecte hi ha hagut representació de l'Oficina de Participació Ciutadana de l'Agència Catalana de l'Aigua per tal d'explorar sinergies i oportunitats. “Treballem per a que la veu de la Taula del Delta i de la Baixa Tordera pugui contribuir a la nova planificació hidrològica de la conca de la Tordera.”, comenta Annelies Broekman, coordinadora del projecte al CREA.

Per contactar amb la secretaria tècnica del projecte podeu escriure a:

a.broekman@creaf.uab.cat

plataforma.serpis@gmail.com

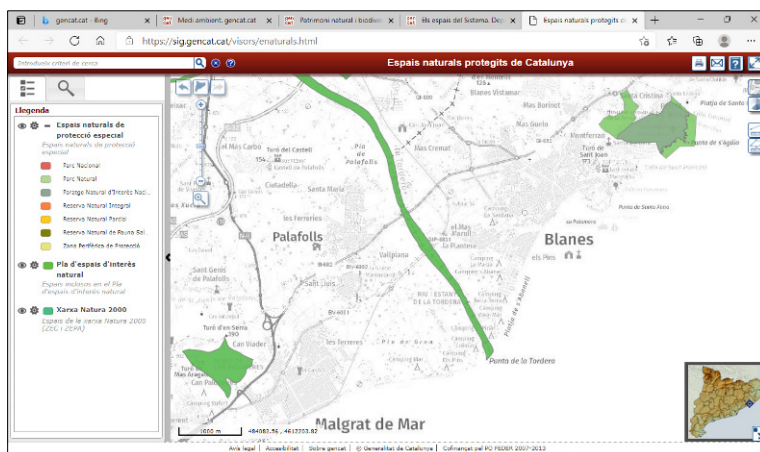
CREAF . El CREA és un centre de recerca que genera coneixements i solucions innovadores en ecologia terrestre per ajudar a la societat a mitigar els efectes del Canvi Global, a crear plans d'adaptació i a augmentar la capacitat de resiliència dels ecosistemes naturals.

La-biodiversitat-del-Delta-de-la-Tordera-avui.-Juny-del-2018-ilovepdf-compressed1.pdf (creaf.cat)

Bloc CREA

Espais naturals protegits al delta de la Tordera

A la imatge següent de la captura de pantalla del web de la Generalitat de Catalunya es poden veure els espais naturals del delta de la Tordera inclosos actualment a la Xarxa Natura 2000.

Hem confeccionat aquest document amb diverses informacions que afecten la Tordera i, especialment, el seu delta, procedents dels webs municipals de Blanes i Malgrat de Mar, dels diaris El Punt Avui i La Vanguardia, del web de BTV i del bloc del CREA.

És especialment rellevant la informació sobre el projectes ISACC TorDelta i REDAPTA, en els quals hi participà el CREA, que van fer un treball previ d'estudi i participació ciutadana des de l'any 2017, que ha permès engegar als ajuntaments un altre procés participatiu per fer ordenances municipals de protecció dels espais naturals del delta i demanar a la Generalitat la declaració de Reserva Natural Parcial a la desembocadura del riu.

Finalment ho hem completat amb el manifest “La Tordera després del temporal Glòria, i ara que?” signat per diverses associacions i científics a nivell individual.

Col·lecció Documents d'ant n°229